

Tengerszem Budán

Opera, Országház + Bontani, nem bontani

„Építsenek Budán, a hegyek körül több körutat. A hegyek alatt pedig alagutat — javasolták száz év előtt a két testvérváros, Pest és Buda vezetőinek. — A Várban legyen a város nagy szórakozóhelye, ahová a felvonók viszik a vendégeket.”

A tervezés már 1870-ben is a várospolitika legérdekesebb része volt, s az egész közvélemény előtt folyt a vita, hogy milyen legyen a holnap Budapestje.

A kötélpálya

Hogyan képzelték el elődeink a fővárosi közlekedés fejlesztését?

A legtöbb építész *sugárutak és körutak hálózatát* javasolta. Már száz év előtt felvázolták a négy körút, közte a Hungária-gyűrű, s a két észak—déli főút tervét.

Kimondták: *első a tömegközlekedés*. Úgy hitték: a közlekedés gerince a városban is a vasút lesz. Vagy a felszínen, vagy a mélyben, vagy esetleg a magasban. S már akkor megoszlottak a vélemények: a külső negyedekben legyen-e a távolsági pályaudvar, vagy pedig a város szívében.

Megálmodták az összes hidakat, még a Kossuth-hidat is. S megálmodták a hegyvidéki kötélpályát.

Kőbánya, Újpest

Nagy vita folyt, *hol legyen az Opera*. A Deák téren? Vagy a Váci út (ma Bajcsy-Zsilinszky út) és a még tervezett Sugárút sarkán? Abban viszont meggyeztek, hogy az Országháznak a Duna-parton van a helye.

S milyen legyen a város új arculata? Az egyik építész úgy vélekedett: gótikus vagy antik stílusú ház kevés épülhet, s ezért inkább a reneszánszot ajánlotta. Többen is hangsúlyozták: *vigyáznunk kell, nehogy monoton legyen a város képe*.

Száz év előtt kezdődött el a bontani vagy nem bontani vita is. Előnyösebb az el-

avult városrészek felújítása — állították kiváló építésszek. S hozzátették: a sík területen épüljenek a lakóházak, a hegyvidéket pedig tartsák fenn az üdülőknek, sürgették a nagyobb mérvű kőbányai, újpesti építkezést is.

Lift a Várban

S nem lett volna Pest már akkor Pest, ha nem vitták volna meg: *mi legyen a Városliget sorsa*. A tanács úgy határozott: a Városliget a Váci útig és a Kerepesi útig terjedjen. Több építész

azonban a Duna-partig kívánta meghosszabbítani. S javasoltak sok fasort, parkot — nemcsak az új negyedekben, hanem a Duna-parton is — s több kis tavat, a hegyvidéken pedig *tengerszemet*.

Elődeink is szerettek álmodozni, tervet szőni. S már akkor elhangzott: milyen fura ötlet tengerszemet, „feneketlen” tavat ásni Budán. Sokan pedig nem is sejtették, hogy még a vári felvonó és a hegyvidéki kötélpálya is megvalósul — igaz, száz év múlva.

Aczel Kovách Tamás

Budapestre vonatkozó újságcikkek		Oszályozás	
Szerző:	Aczel Kovách Tamás	Tárgy	725.091
Cím:	Megálmodott utak, hidak.	Hely	
Forrás:	Esti Hírlap	Idő	"1970"
(Hely)		Személy	
(Idő)	1970.júl.3.	Helyszám	
(Köt. v. füz.)			
(Oldal)			